

VZPOSTAVITEV NADZORA NAD LOBIRANJEM – OBVESTILO¹

A. SPLOŠNO

Z dnem 5.12.2010 se je pričelo uporabljati VIII. poglavje Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, s katerim je v Republiki Sloveniji prvič zakonsko urejeno razmerje med lobisti in lobiranci v javnem sektorju. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije ureja registracijo lobistov, njihove pravice in obveznosti, nadzor nad njihovim delom in sankcije za kršitve.

Ureditev lobiranja v Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije teži k ureditvi predvsem razmerij v javnem sektorju, povezanih z dejavnostjo lobiranja, ko se javni funkcionarji in javni uslužbenci srečujejo z lobisti, ter k vzpostavitvi pravil, pogojev in kriterijev za to, da bodo zaposleni v javnem sektorju natančno vedeli, kakšne so njihove obveznosti in pravice, ko se srečujejo z lobisti, in kakšno ravnanje se v takšnih primerih pričakuje od enih in drugih.

Kaj je lobiranje?

Lobiranje (14. točka 4. člena ZIntPK) je delovanje lobistov, ki za interesne organizacije² izvajajo NEJAVNO vplivanje na odločanje državnih organov in organov lokalnih skupnosti ter nosilcev javnih pooblastil pri obravnavi in sprejemanju predpisov in drugih splošnih aktov, pa tudi na odločanje državnih organov ter uprav lokalnih skupnosti, ter nosilcev javnih pooblastil o drugih zadevah³ razen tistih, ki so predmet sodnih in upravnih postopkov ter postopkov, izvedenih po predpisih, ki urejajo javna naročila, in drugih postopkov, pri katerih se odloča o pravicah ali obveznostih posameznikov. Za dejanje lobiranja šteje vsak **nejavni stik**⁴ lobista z lobirancem, ki ima namen vplivati na vsebino ali postopek sprejemanja prej navedenih odločitev.

Lobiranci (16. točka 4. člena ZIntPK) so funkcionarji in javni uslužbenci v državnih organih in organih lokalnih skupnosti ter pri nosilcih javnih pooblastil, ki odločajo ali sodelujejo pri obravnavi in sprejemanju predpisov in drugih splošnih aktov ter odločitev, s katerimi z namenom lobiranja komunicira lobist.

Lobist (15. točka 4. člena ZIntPK) je oseba, ki opravlja dejanja lobiranja in je vpisana v register lobistov ali oseba, ki opravlja dejanja lobiranja in je zaposlena v interesni organizaciji, za katero lobira oziroma je zakoniti zastopnik ali izvoljeni predstavnik te interesne organizacije.

B. POSTOPEK LOBIRANJA - KAKO RAVNAJO LOBIRANCI

1. Predhodna pisna najava lobista, s predlogom teme oziroma področja lociranja in termina srečanja, poslana na naslov glavne pisarne državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil.
2. Glavna pisarna to najavo posreduje za ta namen določeni službi organa lokalne skupnosti (v nadaljnjem besedilu »pristojna služba«). Pristojna služba posreduje najavo glede na vsebino zadeve predstojniku, v katerega pristojnost predmetna vsebina najave spada.
3. Predstojnik pregleda najavo in odloči, kdo bo lobista sprejel, ter o tem in terminu sestanka obvesti lobista in pristojno službo. Obvestilo lobistu se pošlje preko uradnega naslova organa lokalne skupnosti.
4. Pristojna služba vodi evidenco o zadevah vezanih na lobiranje (najave, odgovore v zvezi z najavo, zapise lobirancev).
5. Pristojna služba določi osebo, ki je skrbnik v prejšnji točki navedenih podatkov in evidenc, o čemer se obvesti vse zaposlene.
6. Lobiranec ob sprejemu lobista preveri ali je oseba, ki lobira, vpisana v register lobistov, ki je javno dostopen na spletnih straneh komisije <http://www.kpk-rs.si/>, nato preveri za katero interesno organizacijo lobira in če ima njihovo pooblastilo. Nadalje od lobista zahteva, da le-ta navede namen in cilj lobiranja.
7. Lobiranec o vsakem stiku z lobistom, ki ima namen lobirati, sestavi zapis, v katerem navede podatke o lobistu: osebno ime, podatek, ali se je identificiral v skladu z določbami ZIntPK,

¹ Povzeto po obvestilu MJZ in KPK, št. 41-001-9/2010,20, sistemskem pojasnilu KPK, št. 035-2/2011/8 z dne 11.7.2011, straneh KPK.

² Interesne organizacije (17. točka 4. člena ZIntPK) so pravne osebe zasebnega prava in druge pravno urejene oblike združevanja fizičnih ali pravnih oseb. Komisija pojasnjuje, da se med interesne organizacije štejejo vse formalno organizirane oblike združevanja, kot na primer podjetja, zbornice, društva, sindikati, prostovoljsne organizacije, zavodi, nevladne organizacije ipd; pri čemer je bistveno, da so ti subjekti del zasebnega sektorja.

³ Vplivanje »v drugih zadevah«: gre za vplivanje na liste (druge) odločitve organov, ki jih urejajo posamezni področni zakoni ali podzakonski akti in niso zajeti v omenjenih kategorijah, niti jih ni bilo mogoče v ZIntPK konkretno zapisati. Zato bo treba lobiranje v postopkih odločanja "o drugih zadevah" v vsakem primeru posebej ugotavljati upoštevaje dejansko stanje in kontekst odločanja, tako na nivoju odločevalca in njegovega statusa lobirance kot same narave in namena odločanja, na drugi strani pa tudi glede na ravnanje lobista, njegov namen in naravo interesa, ki ga zastopa. Druge zadeve organov in uprav lokalnih skupnosti je mogoče najti v Zakonu o lokalni samoupravi, v drugi zakonodaji, ki lokalnim skupnostim nalaga izvajanje določenih nalog, predvsem pa v podzakonskih aktih, npr. statutih občin itd.

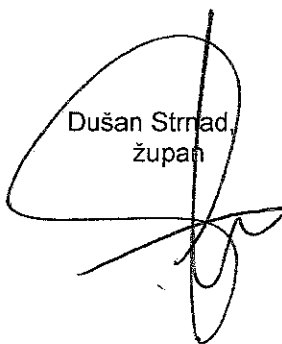
⁴ Nejavni stik (lobiranje) se lahko zgodi v prostorih organa, v zasebnem prostoru ali npr. v gostinskem lokalu oziroma je lobiranje vsako nejavno komuniciranje, ki ga z namenom lobiranja izvaja lobist.

- področje lobiranja, ime interesne ali druge organizacije, za katero lobira lobist, navedba morebitnih prilog in datum, kraj obiska lobista ter podpis lobiranca (neobvezen obrazec »zapis lobiranca o stiku z lobistom« je objavljen na spletnih straneh komisije).
8. Če bi pri stiku z določenim lobistom pri lobirancu nastalo nasprotje interesov⁵, je lobiranec stik dolžan odkloniti in tudi o tem narediti zapis in ga posredovati predstojniku in komisiji.
 9. Lobiranec mora paziti:
 - a. da lobist ne lobira izven okvirov, kot je določeno v 14. točki 4. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije,
 - b. da v kolikor prepozna, da lobist posreduje netočne, nepopolne informacije ali pa zavajajoče informacije, da ga na to opozori in v kolikor se to nadaljuje, ima pravico odkloniti nadaljnji razgovor, o čemer opravi zapis ter obvesti predstojnika in komisijo,
 - c. v kolikor lobist pri lobiranju ravna proti predpisom, ki določajo prepoved sprejemanja daril v zvezi z opravljanjem funkcije ali javnimi nalogami lobirancev, mora lobista na to opozoriti.
 10. Če lobist ne upošteva opozoril lobiranca, kot je navedeno v prejšnji točki ali če ni vpisan v register lobistov v skladu z 58. členom Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, ga lobiranec v roku desetih dni od poskusa lobiranja prijavi komisiji (neobvezen obrazec »prijava lobiranca o prepovednih ravnanjih lobista« je objavljen na spletnih straneh komisije).
 11. Enak postopek kot je opisan zgoraj, lobiranec smiselno uporabi tudi v primeru, ko bo lobist za lobiranje uporabljal druge načine komuniciranja (npr. klasično pošto, elektronsko pošto, telefon, faks, itd.).
 12. V dvomu, kako ravnati v konkretni situaciji, se lobiranci posvetujejo s Komisijo za preprečevanje korupcije in sicer na: Elektronski naslov: anti.korupcija@kpk-rs.si, Telefon: +386 1 400 84 83.

Povzela:
Andrejka Miše Glavič

Dušan Strnad,
župan

⁵ Nasprotje interesov so okoliščine, v katerih zasebni interes uradne osebe vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njenih nalog.